

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לע"נ זק' רבי מנחם מנדל ב"ר יעקב קופל האגר מקוסוב ("אהבת שלום") י"ז במרחשון התקפ"ו

ויאמר אֶדְנִי (רביעי) אִם-נָא מְצָאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ (קדמא מהפך פשטא זקף קטן) אַל נָא תַעֲבֹר (בראשית יח ג)

רש"י מביא שני פירושים למלה "אֶדְנִי". פירוש ראשון, שמלה זו חול, וכוונתה לגדול שבשלשת האנשים. "וקראם כולם אדונים, ולגדול אמר אל נא תעבור, וכיון שלא יעבור הוא, יעמדו חבריו עמו, ובלשון זה הוא חול". פירוש שני: "קודש הוא והיה אומר להקב"ה להמתין לו עד שירוץ ויכניס את האורחים".

רבי אהרן המגיד מזיטאמיר¹ אומר שאם הכוונה לגדול שבהם, היה צריך להיות כתוב בלשון יחיד, אֶדְנִי (בחיריק), ואם הכוונה לשלשתם, היה צריך להיות לשון רבים אדני (בפתח), ואם הכוונה לקב"ה היה צריך לכתוב אד-ני (בקמץ). ואומר רבי אהרן המגיד מזיטאמיר, ששלשתם אמת, לכן נכתב אד-ני (בקמץ), כי הקמץ מורכב מחיריק ופתח, והוא קמץ.

לפי זה, באר² רבי אברהם שטרן, לכן כתוב אֶדְנִי בטעם רביעי, כנגד הקב"ה ושלשת המלאכים, וקרא לארבעתם אדונים.

והמשך אִם-נָא מְצָאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ (פשטא³ מהפך פשטא קטן), לגדול אמר שיעמוד, והוא פשוט שאז יעמדו השנים שעמו, ולקב"ה אמר היפך הפשוט, שיניח הקב"ה וילך ויכניס המלאכים, וזה רק נראה היפך הפשוט, שהרי גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה, ואח"כ אמר "קטן", שאעפ"כ גם לשנים האחרים קרא "אדוני".

יִקַח-נָא מְעֵט-מֵיָם (מנח זקף קטן) וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם (בראשית יח, ד)

מדוע בליקחת המים יִקַח-נָא מְעֵט-מֵיָם, בטעם זקף קטן⁴, ואילו בענין הלחם נאמר וְאֶקְחָה פֶתַח-לֶחְמִים בקדמא ואזלא, טעמים המבטאים זריזות. כך גם וַיִּקַּח בֶּן-בְּקָר וכן וַיִּקַּח חֲמָאָה.

¹ תלמיד המגיד ממעזריטש ורבי לוי יצחק מברדיטשוב, מובא בספר "פתגמין קדישין", ורשא תרמו, דף כ עא.
² מליצי אש תשרי, רבי אברהם שטרן, אב"ד גאוועזאמקי נייהייזל, ווראנוב תרצג, עמ' 91.

³ זה קדמא.

⁴ וגם על ידי שליח, ולא בעצמו, כמבואר ברש"י.

מטעם 106 לפרשת וירא רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

נראה לומר, שביאור הדברים הוא⁵ כמבואר בספרי חסידות⁶, שבדבר מצוה התרגלו רמ"ח איבריו של אברהם לעשות בעצמם את מצוות ה', אך לקיחת המים היתה מפני שסבר שהם ערביים, שמצוה לרחוץ את רגליהם מעבודה זרה, אבל באמת היו אלה מלאכים, ולכן לא רצו אבריו לעשות זאת.

ובמדרש⁷ מבואר שאברהם סיגל את עצמו מגיל קטן לעשות את רצון ה' (ראה בהערה⁸).

ונרמז בטעמים: **יְקַח-נָא מַעַט-מֵיִם** (זקף קטן), אברהם הרגיל את עצמו **מקטנותו** שרמ"ח אבריו **יזדקפו** מעצמם לעשות את מצוות ה', ומאחר שכאן לקיחת המים היתה בטעות, לא רצו אבריו לעשות זאת.

שלום המאירי

⁵ ע"פ פרסד יוסף, רבי יוסף פאצאנווסקי, על בראשית יח, ד: "ומה מאד הדבר פלא דלחם חמאה וחלב רץ בעצמו, ומעט מים היה קשה לו ורק ע"י שליח. וי"ל דבכל מצות יש ב' חלקים עשייתה בפועל וטוב כוונתה לשם ה' יתברך, ואיתא בספרים דבעקדה כתיב [להלן כ"ב, י] וישלח אברהם את ידו וכו', הצדיקים אבריהם מזוככים ורצים מעצמם למצוה, וזה פירוש באבות [פ"ד, מ"ב] הו' רץ למצוה ובורח מעבירה, לא שזה ציווי, רק הו' שיהיה האדם כן בעצם שאבריו בטבע ירוצו למצוה ויברחו מעבירה. וכשאברהם לקח המאכלת לא היה יכול היד לעשות, דבאמת לא היה השחיטה מצוה דהיה רק נסיון, ואברהם חשב דזה מעצת היצר הרע וישלח את ידו בכח גדול נגד טבעו, ויקרא מלאך וגו' אל תשלח ירך, אל תעשה בכח כי הצדק עם ירך שבאמת אינה מצוה. וכן אברי אברהם היו רצים מעצמם למצוה, אבל לקיחת המים שהיה סבר שהם ערביים, ואם היו באמת כן היה לקיחת המים מצוה לרחוץ מעבודה זרה, אבל היו מלאכים ולא רצו אבריו לעשות (ובמאכלת התגבר שנצטוו מאת ה'), לכן לקח ע"י שליח".

⁶ רבי שלמה גנצפריד, אפריון, בראשית כב, מביא בשם רי"א **מלובלין (החוזר)**. רבי אברהם יהושע העשל מאפטא, אוהב ישראל, ליקוטים חדשים פרשת לך לך, מביא בשם רבי **מנחם מנדל מרימנוב**. רבי שמואל בורנשטיין מסוכטשוב, שם משמואל, פרשת במדבר, שבועות ליל א', מביא בשם רבי **מנחם מענדל מקוצק**. אולם ראה **שפתי צדיק** - פרשת קרח, רבי פנחס מנחם יוסטמאן, שכתב: "כעין ששמעתי שמרן מקאצק ז"ל הוטב בעיניו ז"ל מאמר **מרבי ממאגילינצא ז"ל** על פסוק וישלח אברהם את ידו, כי ידיו כפותים תחת עול מלכות שמים ומיאנה ידו ליקח המאכלת והוצרך להגביר כח ידו ליקח המאכלת". [הכוונה לרבי חיים מאיר יחיאל שפירא, השרף ממוגלינצא, נכד רבי ישראל מקוז'ניץ, כמובא בספר **תולדות הנפלאות**, רבי ישראל משה בראמבערג, ורשא תרנ"ט, אות מ"ב. ומשמע שם שהיה השרף אומר בשם רבי **מנחם מענדל מרימנוב**, והיה אומר זאת אח"כ בכל ליל ב' של ר"ה. (ש.ה)].

⁷ **מדרש רבה בראשית** - פרשה לט פסקה ג: "רבי ברכיה פתח (שם ח) אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו' אחות לנו קטנה זה אברהם שאיחה את כל באי העולם בר קפרא אמר כזה שהוא מאחה את הקרע. **קטנה שעד שהוא קטן היה מסגל מצות ומעשים טובים** ושדים אין לה לא הניקוהו לא למצות ומעשים טובים".

⁸ כך מסביר **אמרי אמת**, רבי אברהם מרדכי אלתר מגור, פרשת לך לך: "במדרש אחות לנו קטנה זה אברהם שאיחה את כל באי עולם וכו' כזה שהוא מאחה את הקרע, קטנה שעד שהוא קטן היה מסגל מצות ומעשים טובים ושדים אין לה לא הניקוהו לא מצות ולא מעשים טובים וכו' אם חומה וכו' אם מעמיד דברים כחומה נבנה עליה וכו' אני חומה מעמיד אני דברים כחומה ושדי כמגדלות זה חנניה מישאל ועזריה, מעמיד דברים כחומה דברי הקב"ה צריכים להיות כחומה שלא נוכל לעשות אחרת רק להימשך אחר רצון הקב"ה, בשם החידושי הרי"מ ז"ל לא יוכל העם לעלות, היינו משה רבינו התפלל שלא יוכלו לעלות שדברי הקב"ה יהיו אצלם כחומה ולא יצטרכו לאזהרה נוספת וזה היה ההכנה למתן תורה, אברהם אבינו קיים התורה עד שלא ניתנה שאבריו נזדככו כל כך שנמשכו אחר רצון הקב"ה, וזה אברהם בגימטריא רמ"ח, איתא בספרים וישלח אברהם את ידו ויקח וגו' כתיב וישלח ויקח היה צריך לכתוב מיד ויקח וגו', אולם ידיו לא יכלו לעשות שהם הרגישו שזה אינו רצון הקב"ה, וזהו כאשר מבטלים עצמם לגמרי ומוסרים נפשם אף בקטנותם כדאיתא במדרש שעד שהוא קטן וכו' ונעשה טבע שני, איתא בזוה"ק נעשה אדם בצלמנו כדמותנו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, בגמרא פסחים אני חומה זו תורה, היינו תורה שבכתב ושדי כמגדלות תורה שבעל פה שנמשך מתורה שבכתב".